28ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7552 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

8 Mars 1911 28me année N. 7552

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Գալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Երէկ առտու դեռ նոր գացած էի խմբագրատուն երբ հեռաձայնէ դալաթիոյ կեդրոնական վարժարանէն խումբ մը տղաք եկան խռոված դէմքերով։

— Ինչ կայ նորէն, հարցուցի։

— Դասադուլ ըրինք, պատասխանեցին։

Եւ բացատրեցին իրենց յուզումին պատճառը։

Զինուորական իշխանութիւնը կ'ուզէր զէնքի տակ կանչել այն աշակերտները որոնք թեւակոխած էին զինուորական տարիքը։ Այս մասին թէեւ առժամեայ կարգադրութիւն մը եղած էր, սակայն օգուտ մը չէր ունեցած և վերջին օրերս ոստիկան մը դիմելով նոյն վարժարանը պահանջած էր քուէն քաշուած աշակերտներէն մին։ Ցնորէնը ուղած էր յանձնել աշակերտը բայց չէր կրցած գտնել զայն և ոստիկանը մեկնած էր կրկին գալու սրոշումով։

Ասկէ ահա՛ ծնունդ առած էր աշակերտներու իրարանցումը։

— Բայց ձեր ցոյցը որո՞ւ դէմ է, հարցուցի, զինուորական իշխանութեա՞ն։

— Բնաւ երբեք, պատասխանեցին, մեր ցոյցը պարզապէս ազդ. իշխանութեան և տնօրէնութեան դէմ է որոնք մինչեւ այսօր ոնէ չանք կամ դիմում չեն ըրած խնդիրը կարգադրելու համար, մինչդեռ շատ դիւրաւ կարելի էր դժուարութիւնը հարթել։

— Ինչպէ՞ս։

— Մէարիֆէն վաւերացնել տալով կեդրոնականը իրրեւ իտատիէ վարժարան մը, քանի որ իրաւամբ այդպէս է և երկրորդական բարձրագոյն վարժարան համարուած է։

Աշակերտներու այս դիտողութիւնը շատ ճիշտ էր և իրենց սրբտամբտութիւնը տնօրէնին ու խնամակալուն դէմ խիստ արդարացի։

Ահա՛ տարիէն աւելի է որ քրիստոնեաներու զինուորագրութիւնը ընդունուած ու գործադրութեան դրուած է, տարիէն աւելի է որ այս մասին եղած օրէնքը հրատարակուած է և պէտք է խոստովանիլ որ կառավարութիւնը ո՛չ թէ չարաչար չէ դրծածած օրէնքը, այլ նոյն իսկ շատ ներողամտութեամբ վարուած է քրիստոնեայ կամ հրեայ երիտասարդներու մասին, անշուշտ ի նկատ ունենալով անոնց անփորձութիւնն ու անվարժութիւնը և չուզելով առաջին անգամէն խրտչեցնել զանոնք։

Արդ, այդ մէկ տարուան միջոցին կեդրոնական վարժարանի տնօրէնն ու ազդ. իշխանութիւնը կ'երեւայ որ ո՛չ մէկ բան չեն ըրած ապահովելու համար իրենց խնամքին յանձնուած աշակերտներու զինուորագրութենէ ազատումը, այնպէս որ այժմ, այդ խեղճ տղաքը ցնցել տալու համար իրենց թուլամորթ ու անփորձ պաշտպանները, ստիպուեր են դասադուլի դիմել, կորսնցնելով ուսումնքի նուիրուած իրենց թանկագին ժամերը։

Կ'երեւայ որ այժմ, երբ ոստիկանութիւնը արդէն ձեռնարկեր է բռնի առնելու համար քուէնին եղած աշակերտները, մեր կեդրոնականի տնօրէնին խելքը տուն եկեր է և դիմում ըրեր է Ռուսումն. Խորհուրդին իտատիէի հանդամանք տալու համար վարժարանին և Ռուսումն. Խորհուրդն ալ պիտի առաջարկէ եղեր խառն Ժողովին, որպէս զի կեդրոնական դասընթացքը եօթնի բարձրացուի։ Այսինքն՝ խնդիրը տակաւին ծայրն է ծրարոց, մինչդեռ բոլոր այդ ձեւակերպութիւնները կրնային ըլլալ ժամանակին և տեղի չի տալ ներկայ իրարանցումին։

Իսկ՛ւ թէ այս անգամ երանելի տնօրէնն ու երիցս երանելի խնամակալները արթննային իրենց խոր քունէն ու փութային քիչ մը շարժելու որպէս զի այդ ամենապարզ գործողութիւնները կատարուին լմնան ու կեդրոնականը միանգամ ընդ միշտ ազատի զինուորագրութեան հարցէն։

Գալով աշակերտներուն՝ կարծեմ թէ իրենց դասադուլը շարունակելու պէտք չունին, մէկ օրուան այդ ցոյցը, ազդելու համար իրենց տնօրէնին ու խնամակալներու անտարբերութեան վրայ բաւական է, և պէտք չէ որ յաւերժանայ ու խանգարէ վարժարանի դասերը։

Միայն թէ խնդրին կարգադրութիւնը եթէ տնօրէնը՝ խնամակալութեան, խնամակալութիւնը՝ Ռուսումն. Խորհուրդին, Ռուսումնական խորհուրդը՝ խառն Ժողովին, խառն Ժողովը՝ Ցեղապահ Սրբազանին՝ ու Ցեղապահ Սրբազանն ալ Պատրիարքարանի գործակատարին վրայ նետելով պիտի գոհանան, այժմէն կրնանք վստահ ըլլալ որ տակաւին տարիներով կեդրոնական վարժարանը իրրեւ իտատիէ չկրնար ճանչցուիլ և հոն յաճախող աշակերտներն ալ չեն կրնար ազատ մնալ զինուորութենէ։

— Խնդիրը մենք եկաւ, մենք պատասխանատու չենք, դիմացի դուռը զարկէք՝ եթէ գործ պիտի տեսնեն մեր վարիչները, այն առեն բան մը ալ կարելի չէ յուսալ։

Կը սպասենք որ մեր այս յուսահատական կասկածները փայլուն կերպով հերքում մը ստանան, գոնէ այս անգամ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Ե. Գ.— Մոն խմբագրականը գրած էի երբ Իրիկուան դէմ կեդրոնական վարժարանի ուսանողութեան կողմէ 8–10 աշակերտներ կրկին եկան և հաղորդեցին հետեւեալ որոշմանագիրը վարժարանի ընդհանուր աշակերտութեան կողմէ տրուած.

«Նկատելով որ հակառակ աշակերտութեան երկար առնէ ի վեր բրած դիմումներուն՝ ազգային իշխանութիւնը հարկ եղած ստիպողականութիւնը ցոյց չտուաւ համաձայնութեան գալու կառավարութեան հետ՝ կեդր. վարժարանը իբրեւ իտատիի պի, վաւերացնել տալու մասին, որուն հետեւանքով այսօր վարժարանիս աշակերտներէն շատերը զինուոր կը ճանչուին անընդհատ, ոստիկաններու միջոցով, աշակերտութիւնս՝ չկրնալով պարապիլ իր դասական զբաղումներով՝ այսպէս ոստիկանական հետապնդումներու տակ՝ այսօրուընէ իսկ միաձայնութեամբ դասադուլ կը հռչակէ մինչեւ որ իր այս մղձաւանջը վերջ գտնէ։»

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

Սիրելի՛ Դաւթեան,

Եթէ Աշխատութիւնը Յառաջդիմութեան անդրբովարն է և Գնահատութիւնը Անոր աչխոյժն ու եռանդը կ'արծարծէ, Քննադատութիւնն ալ պէտք է նկատել Անոր խթանն ու երաստակը, այնպէս որ առանց Ասոր յաճախ Աշխատութիւնը իւր բուն նպատակէն կը վրիպի և իւր արդիւնքը կ'ըլլայ առ առաւելն կեղծարար Յառաջդիմութիւն, գուցէ աւելի վտանգաւոր քան Յետամնացութիւն։ Վասն զի, քննադատութեան բոլորովին լռած մթնոցին, երբ Գնահատութիւնը յուպէտ յանպէտ կը յաճախէ, այն առեն լոկ չփոցանելու, մեղկացնելու, մէկ խօսքով, ապականելու, անբարոյացնելու ծառայած կ'ըլլայ։

Արդարեւ, երբ քննադատութեան ապառնալիքն առ'կն անգամ, ուխտաբերուած կամ պարապանց, սիմնական կամ զօրաքաղ կղերը, աչառու կամ կաշառակուած դասաւորը, անփոյթ և ապարդիւն ուսուցիչը, բանագողն ու շահադէտ մատենագիրը, նենգաւոր զեղծպաշտօնեան, անխիղճ ու շահամոլ բժիշկը, խաբեբայ և ոնանկ (անենգութեամբ որոնանկացող) վաճառականը, խարդախ արհեստաւորը և այլն գլուխ վերցուցեալը կը ժպտին, հապա եթէ քննադատութիւնը գոյութենէ դադրէր, այն առեն ինչ կ'ըլլար աշխարհը։ —Աներեւակայելի դժոխք մը անշուշտ։

Ուրեմն Քննադատութիւնը ո՛չ միայն օգտակար է, այլ անհրաժեշտ, մանաւանդ հասարակաց գործերու և առաւե՛լ եւս կրթականին մէջ։

Մասնաւորապէս դասագրքերու վրայ խօսելով, պէտք է որ ասոնց նկատմամբ խստապահանջ ըլլանք։ Ասոնք ուսանող մանկութեան նուիրուած ըլլալով՝ նոր հեղինակութեան մը նպատակը պէտք է ըլլայ բացարձակ դերակշռութիւն մը արդէն գոյութիւն ունեցող նոյնատեսակներու վրայ։ Այս դերակշռութիւնը կը կայանայ՝ բան ամենայնի դիւրաւոյց նոր դրութեամբ մը պատրաստուած ըլլալուն մէջ։ Այսպիսի գործ մը արդարեւ գնահատութեան և քաջալերութեան արժանի է։

Սակայն տասնեակ տարիներէ ի վեր բանաբոյս չունեցանք այսպիսի դասագիրք մը ողջունելու, և որ սուրբի ցաւալին է, իբր տիպար դասագիրք ներբողուելու սովորական դասագիրքեր ու մանաւանդ այնպիսի Քերականութիւններ, որոնց նորութիւնները կը կազմէին մի՛միայն լեզուական օրէնքներու ու կանոններու այն քաւ չփոթ ու սխալ բացատրութիւններ որ, անոնցմէ կա՛մ ո՛չ մի բան կը հասկըցուի, և կա՛մ բան հակասելիքէն զատ ամէն ինչ կրնայ հասկցուիլ։

Այսպիսի ներբողականներ դատապարտելի են անշուշտ, և ինքնին նախատինք են թէ՝ գրողին օրուն ազեղ հոգւոյն ցոլացումները սառեցուած կ'ըլլան, և մէ՛ հեղինակին, որ իրեն չվայլած ներբողները կ'ընդունի։

Դուք, իբրեւ պարկեշտ հեղինակ՝ ո՛չ միայն ներբողներու ակնկալութիւնը չսնուցիք, այլ ձեր յաճախակի յայտնած փափաքն եղաւ միշտ «Առաւելութիւններն առանց յիշատակելու՝ խիստ քննադատութեան մը բովէն անցուցեալ Միջին Դասընթացքի հակառ պատրաստուած ձեր Նոր Քերականութիւնը արդի Հայերէնի»։

Ձեր այս ազնիւ իղձը, որ ըստ իս հեղինակներու համար օրինակելի առաւելութիւն մըն է, ոտիպեց զիս անոր գոհացում տալ։ Անհաւանիկ։

×

Նախ, Ձեր ուշադրութեան կը յանձնեմ յիշեալ Քերականութեան «Մկրտութիւն» վերնագրով հատուած (Տես էջ 80)։ Առաջ երախան մկրտել կուտաք։ Վերջը հարցնել կուտաք թէ «Երախայս զի՞նչ ինդրէ»։ Որուն կը պատասխանէ կնքահայրը. «Հաւատք, յոյս, սէր եւ մկրտութիւն»։ Մէջ բերուած սոյն հարց-պատասխանէն ալ կը հասկցուի թէ, նախ հարց-պատասխանը և ապա մկրտութիւնը տեղի կ'ունենայ. մկրտուելէն վերջը՝ ալ ինչո՞ւ մկրտութիւն խնդրէ։ Գալով դրչմին, կա՛մ թուումն մասնցը ամբողջացնել պէտք էր, և կա՛մ, եթէ «ճակատը, աչքը, ականջը, ձեռքը» բսելով բաւականանալ կ'ուզէիք, պէտք կ'ըլլար «և այլն» աւելցնել։

Հիմա գանք կանոններու, հրահանգներու և վերլուծութեանց։

ԿԱՆՈՆՆԵՐ

3. Պարզ ձայնաւորներու կարգը դասեր էք։ գիրը որ սակայն գէթ իր արդի հնչումով՝ բաղաձայն է, երբ ու և իւ բաղադրեալ ձայնաւորները չի կազմեր։

4. «Երբ երկու (1) կամ աւելի ձայնաւորներ միասին գանուին և միակ ձայն հանեն, (2) երկբարբառ կը կազմեն, ինչպէս՝ այ(3) (յ գիրը անձայն), այ, (3) իւ, ու։ Իսկ երբ (4) այս ձայնաւորները զատ զատ իրենց ձայնը հանեն, կը կոչուին (5) բաղադրեալ ձայնաւոր, ինչպէս՝ այ (6) յ գիրը՝ երկու իների), աւ (6), եայ (3), եւ (6), իա, իե, եւն.»— Ա. Հայերէնի մէջ երկուրեք աւելի ձայնաւորներ միակ ձայն չեն հաներ։ Բ. Ո՛չ թէ երկբարբառ, այլ բաղադրեալ ձայնաւոր կը կոչուին ու և իւ, որոնց վրայ պէտք է աւելցնել նաև հօ՝ օ՝՝՝ բառերու համար, ինչպէս է հօլիւմ, ֆիհօռ բառերուն մէջ։ Գ. Անձայն յ գիրը՝ ո՛չ բաղադրեալ ձայնաւոր կը կազմէ և ո՛չ երկբարբառ։ Դ. Երբ այ, ոյ, իւ, ու օրինակներէն անմիջապէս վերջը կը յարէք թէ «իսկ երբ այս ձայնաւորները զատ զատ իրենց ձայնը հանեն, կը կոչուին բաղադրեալ ձայնաւոր»; հարկաւ «այս ձայնաւորները» բառերով կը հասկըցուին այ, ոյ, իւ, ու. ինչ որ սխալ կ'ըլլայ և հակառակ՝ ձեր ըսել ուզածին։ Ե. Ո՛չ թէ բաղադրեալ ձայնաւոր, այլ երկբարբառ կը կոչուին իա, իօ, իա, իա (եական, զոր մոռցած էք), ինչպէս նաեւ այն բազմաթիւ հնչիւնները, որոնք իւրայատկութեան օտար բառերը հայերէն գրով ներկայացուցնելու առեն, ինչպէս՝ եումորթա, եիւզմէք, էիուֆթէ, աութմագ, հօզին, օպէիռ էն. բառերուն մէջ։ Զ. Այ, աւ (=ավ) եւ (=եվ) ո՛չ բաղադրեալ ձայնաւոր են, ո՛չ ալ երկբարբառ։

21. «Ի՞նչ ինի՝ ծառի, ուսկի գաղափար կուտան, Նաեւ քենդանիի մորթ»։— Ա. Մորթ կուտան, թէ՝ մորթի գաղափար։ Բ. Նշի միայն մորթ չի նշանակեր, միս ալ կը նշանակէ. ինչ. խոշնի—խոշի միս։ Հայրենի, մայրենի բառերուն մէջ ալ վերաբերեալի իմաստ կուտան։ Գ. «Ոց, նոց, անոց» գործիք, պանպանակ, հագուստ և արժէք ալ կը ցուցնեն. ինչ. մանոց=հանելու գործիք, անձրեւանոց=անձրեւի դէմ պանպանակ. Թիկնոց=կրնաէի հագուստ, հինգնոց=հինգ արժող, եւն.։ Դ. «Պան, որդ, իչ, ուն՝ գործողութեան գաղափար» չեն տար, այլ գործողի բանով մը զբաղողի։ Ե. «Իկ, ակ, ուկ նուազական մասնիկ են և փոքրութիւն կը ցուցնեն»։— Ո՛չ միշտ այսպէս. շատ անգամ ալ փաղաքշական են և կը նշանակեն սիրելի, սիրուն կամ գեղեցիկ (հարիկ, աչուկ, եւն.)։

64. Ի՞նչ սիպողական պատճառ կայ՝ ֆանի մը օտար բառեր օ գրով վերջացուցնելու, որով հարկ կ'ըլլայ՝ չորս, հինգ բառերու համար հոլովման կանոն մը դրնել։ Աւելի լաւ չէ՞ որ Հիւկոյ, ֆիլոյ, զերոյ գրենք, որով թէ՝ կանոն մը կը պակսի, և թէ՝ Հայերէնի օրէնքին դէմ մեղանչած չենք ըլլար, որ օ վերջացող բառ չի ճանչնար։ Եթէ փոխանակ ֆիլօ, քիլոյի. քիլոյ, քիլոյով գրելու՝ քիլոյ, քիլոյի եւն. գրենք, կը վնասե՞նք արդեօք թէ կը շահինք։

75. «Արեւառաւոր մարդու ծառայելու է» օրինակին մէջ արեւեսաւոր իբր բացայայտիչ նշանակուած է. բայց այդպէս չէ, այդ բառը ածական է մարդու գոյականին։

81. Դուք Ակնցի ըլլալով կրնաք, դաւ, բաւ, բակ և փակ եւն. նմանաձայները իրենց սեպհական տարբեր հնչիւններով արտասանել. ուստի, գէթ ձեզի չէի սպասեր որ ըսէիք թէ «միեւնոյն կերպով կը հնչուին»։ Յետոյ, դուք ալ «յարդ» բառը «չոր խոտ» նշանակութեամբ դրած էք։ Չեմ յուսար որ դո՛ւք ալ սխալի մը իբր չքմեղանք՝ կարն բացատրութեան հարկը առաջ քշէք, մանաւանդ որ «կասուած ծրօս» երկար բացատրութիւն մը չէ։

108. «Բաղդատական ածականը աւելին կամ պակասար միայն չի ցուցուներ, այլ նաեւ հաւասար (կրակն ալ ջուրին չափ պիտանի է)։

117. «Այս, սա, սա անմիջապէս (օրո՛ւ) մօտ եղող առարկայ մը կը ցուցնեն, այդ, աս, սա (ո՞րմէ) բիչ մը հեռու եղողը. իսկ այն, ան, նա հեռաւոր (—չա՞ս հեռու) բան մը կը ցուցնեն»։— Աւելի ճիշդ կ'ըլլար ըսել. Այս՝ խօսողին մօտ եղածը կը ցուցուցնէ, այդ աս, սա՝ մեջ՝ ընդոցին մօտ եղածը, իսկ այն, ան, նա՝ երկուքեն ալ հեռաւորը (Տե՛ս Մանգուսէ, թիւ 1912 և 1942։)

134. Ինչ հարկ կայ ուր բացարձակը «ուրը» աւանդել և սոսկուրի կանոն մը աւելցուցնելու. թէ «եօրը, ուրը թիւերն հոլովելու առեն ն գիրը զանց կ'առնուի։» Այս պարագային, պէտք է նոյն կանոնը կրկնել՝ դասական և բաշխական չնելու վրայ խօսուած առեն։ Նոյնպէս ալ «ինը, տասը (նաեւ աւելցուցէ՛ք, եթէ կ'ուզէք, եօրբ) միայն «հոլովման առեն» չէ որ ը գիրը նի կը փոխեն, այլ ամէն անդամ որ յեռադաս մասնիկով մը ածանցումին, ինչպէս է դասական, բաշխական եւն. չի նելու, նաեւ բարդելու առեն։

146. Ստաչական դերանունին համար՝ ա՛ս «Մանզուէ»։

151 — 52. Նախ դիտել տամ թէ մեկզմեկ, իրար «եղակի» չեն, յոգնակի են։ Յետոյ ներեցէ՛ք ինծի որ զարմանքս յայտնեմ մեկզմեկու, մեկզմեկի, մեկզմեկով, ինչպէս նաեւ իճեզիճիքս, իճեզիճիդ, իճեզիճիճն, իճեզիճիմեդ, իճեզիճիմեն, իճեզիճիմեն, իճեզիճիմովս, իճեզիճիմովդ, իճեզիճիմովը ձեւերուն համար, զորոնց ուրիշներու հետ նուիրագործել կը ջանաք՝ զանոնք ուսուցանելով. մինչդեռ եթէ իրօք կը սիրենք աշխարհաբարը, եթէ այնչափ խղճացուցեալ կատարել ամբողջական հրատարակութիւն մը՝ անոր վիպական ու հրապարակագրական բոլոր աշխատութիւններուն, և կանգնել վայելուչ յուշարձան մը անոր անփառունակ հողակոյտին վրայ։ Բայց յղացուած այդ գեղեցիկ միտքը չիրագործուեցաւ ցարդ լիովին։ Անոր գործերուն հաւաքական հրատարակութիւնը մընացած է երեսի վրայ, իսկ յուշարձանին ալ պատաւանդանը չինուած է միայն, և վերեւի մասը կը յապաղի դեռ մէջտեղ ելլելու՝ գրամի պակասութեան պատճառաւ։ Յուշարձանին ինպատաս բացուած հանգանակութեան մէջ Եգիպտոսի Հայերը կատարած են իրենց ինկած պարտականութեան բաժինը, սակայն Պոլսոյ և արտասահմանի հայութիւնը տակաւին անտարբեր կը մնայ։ Աւելի ցաւալի իրողութիւն մըն է։ Պէտք է վերջ մը դնել այս անտարբերութեան։ Երեք տարի առաջուան մեր արտաքուստ զգացումները սանակոխ ըրած և Մեծ Հայուն պատուելի լիշատակը արհամարհած պիտի ըլլանք, եթէ տակաւին լքենք անոր հոյակապ մտքին արտադրութիւններն ու նահանջեալ մասնայն նուիրական մասունքները։ Եթէ չե՛նք, ուրեմն, այս պարագան, և կատարե՛նք մեր պարտքը։

Ս. Մ. ԾՈՇԻՆԵԱՆ

ՇՈՒՐՈՒԵՄՏԱԿԱՆ

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ՆՈՒԷՐ. Ե.-ԻԵ

Զմայլանքի երկու ժամեր կը վայելեմ այս գիշեր, դալարաւէտ պարտէզի մը մէջ զոր կը ձեւացնէ Բրթի Շանի Զբաղեռանային Թատրոնը՝ իր լուսափայլ սրահով, ատուալարդ գեղարուեստական առատաձեռնով ու պուրակի վերծանում բեմով ուր ճշմարտապէս ընտիր հաճոյներ երաժշտասէրներ կը նստուին, առաջնորդութեամբ Մաէսթրօ Էմվ. Շերբրաուսի։ Սրանը թափուր է, ոպիսակ ուղղահիւս աթոռները մերկ ու ու պարապ են, իսկ օթեակները մասով մը լեցուն, վանդի Բարեկենդանն է և ժողովուրդը օրուան վայելքներուն է անձնատուր։

Բայց Գ. Շերբրաուսի նվագը բան մը չի կորսնցներ իր անմահական հմայիչ ազդեցութենէն։ Մեզ զոր գրչով կարելի չէ բացատրել այն երկնային անճառ հնչառնքը զոր այդ նվագը կը կաթեցնէ հոգիիդ մէջ։ Ներդաշնակ բառին իսկական ու գիտական իմաստով, այդպէս է այն խումբը զոր կը վարէ վարպետը՝ հիանալի ճարտարութեամբ մը որ ամէն գովեստ կ'արժէ։ Անագին երաժշտասանկ մը (Concert-Programme) որ կը պարունակէ վեց հարիւրէ աւելի կոտորներ, մեծ երգահաններու է՛ն ազնուագոյն ճաշակաւոր հատուածները, Նաբերգանը, Ֆանիֆեգի և Բօքուռի, դանդան սօնաթներ, սեռհնամեներ, քայլերգներ, պարերգներ, վալսներ, ռոմանսներ և ամէն ինչ որ կայ երաժշտութեան աշխարհին մէջ։ Դեռ կը լսեմ այն անուշ մեղեդին զոր դաշնակի ընդհատ օժանդակութեամբ նուագեցին Զուլեթան ու Թաշլուքեանը. երեք գործիքները միայն բաւ էին այդ կորսին բոլոր վայելքը արտայայտելու համար. մեղմ, բայց խորունկ ու սրտագին ձայն մը, որ հոգիդ կը խռովէ, կը յուզէ, կը փոթորկէ, աղիքներդ կը ծնծէ, զմայլանքի մէջ կ'օրօրուիս, կ'ալեծփիս և կը վերանա...։ Նոյնը նաև Կոնցի առնուչ Սէռէնատն է որ կը ներդործէ՝ Լուքեանդ մէջ ոճումի երանութիւն մը դնելով։ Յետոյ, Էլէնպերկէն երաժշտական Իրիլ մը (Շվարշվալթ աղօրիքը) որուն մէջ կը լսես դղջող հոսող ջուրի առուակը անուշ հովին ծոլը, դարձող անիւներուն դղրդիւնը. ամբողջութիւն մը որ քեզ կը կը գրաւէ իր ներդաշնակ օրօրքով. կը զգաս էսթեանդ խռովքը, սրտիդ յուզումը։ Հոգեկան խնջոյք մը որուն ներազդած վայելքը լիութեամբ ըմբռնելու համար մարդկային տանմանափակ զգայարանքն տարբեր կարողութիւն մը ունենալու կը կարօտիս։ Այսպէս նաեւ Ֆալլի մէկ Տօլարէն զոր անցեալներ իր ամբողջութեամբ ներկայացուց Միլա Թէռէնի [*] օբերէթի գերմանախօսքը։

Վերջին կատը զոր նուագեց Գ. Շերբրաուսի խումբը, Վանկերի մէկ Թրիօլին էր, բնութիւնն է որ հոն կը խօսի, կ'երգէ կը վայէ, կը դղրդայ, կը ժպտի իր բոլոր քմայքներով ու եղանակներով. աղարթախիտ անտառին մէջ կը դղրդա

ՊԱՐՏՔ ՄԸ

Ասկէ երկու չաբաթ առաջ Գահիրէի Հայութիւնը կատարեց ուխտաւորութիւն մը՝ Արփիար Արփիարեանի գերեզմանին։ Անշուշտ կը յիշուի, թէ հէք Արփիարեանի մահուան երրորդ տարին լրացաւ այս ամսու սկզբին։ Տակաւին տարտափ ու զայրոյթ կ'ազդէ վերյուշումը այն սեւ օրուան սեւ գիշերին, երբ գազափարի անվեհեր զինուորը ինկաւ արիւնաթաթաւ Գահիրէի փողոցներուն մէջ, կանգէն դնդակահար՝ ազգակից լիմարի մը արձակած տարճանակէն։ Իլուր անոր եղերական մահուան ամբողջ ազգը մեծ լաց ու սուգ ըրաւ։ Եղած կորուստը արդարեւ անգին ու անփոխարինելի էր։ Ազգը սակայն, կսկծանքի այդ արտայայտութիւններէն ետքը պարտք մը ունէր կատարելու, այն է յաւերժացնել իր երախտաւոր մեծանուն զաւակին լիշատակը արժանավայել կերպով։ Եւ իրաւ, այն առեն, վայրկեանին յառաջ բերած բուռն զգացումներու ազդեցութեանը տակ, միաք յղացուեցաւ կատարել ամբողջական հրատարակագրական բոլոր աշխատութիւններուն, և կանգնել վայելուչ յուշարձան մը անոր անփառունակ հողակոյտին վրայ։ Բայց յղացուած այդ գեղեցիկ միտքը չիրագործուեցաւ ցարդ լիովին։ Անոր գործերուն հաւաքական հրատարակութիւնը մընացած է երեսի վրայ, իսկ յուշարձանին ալ պատաւանդանը չինուած է միայն, և վերեւի մասը կը յապաղի դեռ մէջտեղ ելլելու՝ գրամի պակասութեան պատճառաւ։ Յուշարձանին ինպատաս բացուած հանգանակութեան մէջ Եգիպտոսի Հայերը կատարած են իրենց ինկած պարտականութեան բաժինը, սակայն Պոլսոյ և արտասահմանի հայութիւնը տակաւին անտարբեր կը մնայ։ Աւելի ցաւալի իրողութիւն մըն է։ Պէտք է վերջ մը դնել այս անտարբերութեան։ Երեք տարի առաջուան մեր արտաքուստ զգացումները սանակոխ ըրած և Մեծ Հայուն պատուելի լիշատակը արհամարհած պիտի ըլլանք, եթէ տակաւին լքենք անոր հոյակապ մտքին արտադրութիւններն ու նահանջեալ մասնայն նուիրական մասունքները։ Եթէ չե՛նք, ուրեմն, այս պարագան, և կատարե՛նք մեր պարտքը։

Ս. Մ. ԾՈՇԻՆԵԱՆ

ինքզինքդ. երգին շեշտերուն մէջ կը նըշմարես գոյնը կանչներուն որ կը աղաղակեն մայրինները, հողմը որ կը սուրայ անոնց մէջէն, սոխակը որ դեղեցիկ, իրօք ալ կըդէպ անոր Թիռ Թիռ սառասանը և յանկարծ լռելը՝ երկչոտ պտուտուքը ճիւղերուն մէջտեղ, և ուրիշ Թռչուններ ալ կը ասղանցեն, լռեցնելով իրենց գեղեցիկը, փայփոր Թռչունը, երաժշտութեան գործիքներուն մէջէն կ'արտայայտէ իր կասկին կափկափը, երբ կը զարնէ հատ ծառի բունին զոր կը փորէ, իր հոգիին բարբաջը Թափելու համար, չվայլուած սիրոյն վերջը ունելով՝ այսպէս։ Գ.Շերաուսի խօսքը լռել անհամեմատ վայելչ մը կ'ընծայէ սրտին, հոգիին որոնք անդգայ չեն գեղարուեստի քաղցրութիւնին։ Ներսուն և շնորհակալ պէտք է ըլլանք Գ. Նաթանսոնին որ այդ վայելքը մեզի տալու համար ընտրած է այսքան լաւ խաւմբ մը։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

Բէրա, 20 Փետր. 1911

---

[*] Միլա Թէռէն շուտիկ դերասանուհի մըն է որ երկու ամիս առաջ իր խաւմբով Գալիս եկաւ, ձայնի տալու համար Վիենայի Օբէրէթի խաղացանկին, ուր կը հանդուէին Le Rêve d'une Valse, Le comte de Luxembourg, La Valse d'amour պէս ընտիր խաղեր։ Պէտք էր աչքով տեսնել՝ հմտանալու համար թէ ո՛ր սահմանն կ'արգարացնէ «Շուտիկ» մականունը զոր կուտայ այդ Միլա Թէռէն ըստ ճարտարուհիին, հմայ հոնդ, ուրուն, հոգի, արուեստ, շնորհ և գեղեցկութիւն՝ այդ էապէս ազնիւ գերման Թիփին մէջ որ ունէր կարճ հասակ մը, և տեսակին գոյն մը, և ասկոյն իր ճապուկ դիրաւորութիւնով ու վարպետ խաղարկութիւնով կեանք կուտար ամբողջ խաղին և իր խաւմբին։

Արտաքին Լուրեր

ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԷՋ

Թանի Պերլինի Թղթակիցը կը հաղորդէ. «Բիլմարի օրագրը երրորդ բանակին Բիլբրեյց անուն զինուոր մը պատերազմական առեանին առիթ հանուեցաւ, օրվէհաեւ ուրիշ երկու սառրադաս զինուորներ ձեռած էր ապանդաս զինուորներ։ Հաբուածները այնքան սառիկ եղած էին որ երկու օր հոգը բժիշկը խեղճերուն կռնակին և բազուկներուն մարն վրայ կապոյտ նշաններ հառատատ էր։ Բիլմարի պատերազմական առեանը 50 օրուան բանարկութեան դատապարտեց զայն, իսկ Բարլորուէի պատերազմ. առեանը այդ պատիժը 30 օրուան իջեցուց։ Ենթադրվ մըն ալ երեք օրուան արգելափակումի դատապարտուեցաւ, ուրին պատճառվը զինուոր մը ձեռած ըլլալուն համար։ Օթթօ անուն ենթասպան ալ պատերազմ. առեանին որոշումով անպարտ արձակուեցաւ, թէև պարզ զինուորի մը անանկ ուժով հարուած մը տուած էր որ խեղճը գետին ինկած էր։ Ենթասպան յայտարարած էր թէ Բանօրքան զինուորը իր առած մէկ հրամանին մերժած էր հնազանդիլ և սպառնալիք ըրած էր. ապան վախնալով որ վրան կը յարձակի, քանիցած էր զայն։ Պատերազմ. առեանը նկատեց որ Օթթօ «անձնապաշտանութեան իր օրինաւոր իրաւունքին» մէջ կը գտնուէր. ուստի Բանօրքան ետ ըրեք օրուան արգելափակումի դատապարտեց։

ՆԵՐՔԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ՄԱՐՕՔԻ ՄԷՋ

Ցէսի երկրին մէջ բնակող մարօքցի ցեղերը ապստամբած են. ասենապետրէնի լուրեր կ'ըսեն թէ նամարիական շարժումներ առաջ եկած են նաև Մարօքի լեռներուն մէջ բնակող ցեղերուն և մանաւանդ Պէնի-Աուէնտերու և Շեռառատներու երկիրներուն մէջ։ Մօլլա Հաֆիտ այս լուրերէն չափազանց ազդուեր է. փետր. 27ին իր մօտ կանչեր է երկրին բոլոր նախարարները և անոնց հետ խորհրդակցութիւն մը կատարեր է։ Այս խորհրդակցութեան մէջտեղ որոշում կը տրուի ըմբոստ ցեղերը զսպելու համար երկու բանակ ղրկել, որոնց իւրաքանչիւրը առանձինդ հազար զինուորներէ պիտի բաղկանայ։ Այս բանակներէն մէկը պիտի ղրկուի Պէրպէր ցեղերուն վրայ, իսկ միւսը Շեռառատներուն։

ՏՈՒԱՄ ՄԸ

ՀՌՈՄԻ ՀԱՅ-ԼԱՏԻՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻՆ ՄԷՋ

Հռոմէն 18 փետր. թուականով կը տեղեկացնեն.— Երէկուընէ ի վեր ամբողջ Հռոմը յուզման մասնաւորապէս վիպային առամի մը հետեւանքով։ Ամէն բան կատարեալ էր հոն. բարձր դասու ազատնող երկու տիրաւարներ, նախանձի կամ տիրոյ խնդիր մը, դաղտնի տրուած ժամադրութիւն մը, խորհրդաւոր բացատրութիւն մը և կրկին ոճիր։ Ոճրին զոհը կոմսուհի Թռիվօնան է որ տիկիրական հին ազնուական ընտանիքի մը կը պատկանի։ Ամբողջը, Թռիվօնա կոմսը, որ քսանի ազնուականներէն էր և Բալեմոյի նախկին քաղաքապետը։ Մարդասպանը իտալական բանակին տեղակալներէն և դարձեալ տիկիլիացի պատոն Բաքէանոն է։ Կոմսը և կոմսուհին խզած էին իրենց յարաբերութիւնները և առանձին մը ի վեր կոմսուհին և պատոն Բաքէանոն տիրային յարաբերութիւններ կը պահէին։ Ամուսինը որ կասկածած էր իր կնոջը անհաւատարմութեանը վրայ, բաժնուած էր անկէ յեսոյ Հէլէնա Թագուհիին միջնորդութեանը շնորհիւ, երկու ամուսինները հաշտուած էին։ Բայց քիչ առեանէն վերստին ապրուած էին և ֆիլա ամսոյ Զին էր որ դատարանը վերջնականապէս պիտի տար ամուսնալուծման վճիռը։ Միւս կողմէ, կ'ըսուէր ասկայն թէ կոմսուհին իր յարաբերութիւնները պիտի խզէ Նաև պատոն Բաքէանոյի հետ և ինքզինքը իր երկու պզտիկ աղջիկներուն կրթութեանը պիտի նուիրէ։ Նոյն օրը, առաւօտ, պատոն Բաքէանո և կոմսուհին իրարմէ հրաժեշտ առնելու համար կը տեսակցին պանդոկի մը մէկ սենեակին մէջ։ Կէս օրէն ետքը ժամը երկուքին պանդոկին մէջ ապատարկող ծառաներէն, մէկը վեցհարուածեանի մը պայթիւնը կը լսէ։ Սենեակին դուռը կը խորտակեն ու կոմսուհին հոն մեռած կը տեսնեն, վզէն դանակի երկու հարուածներով, իսկ պատոնը մեռած՝ քունքին զարնուած վեցհարուածեանի երկու հարուածներով երկու հոմանիները հանուած էին։ Այս ոճիրին մասին այլ և այլ զրոյցներ կը շրջին. կ'ըսուի, օրինակի համար թէ պատոն Բաքէանոն ոչ միայն նախանձոտ և խստաբարոյ էր, այլ նաև պարտքերով ծանրաբեռնուած։ Դատարանի միջոցաւ իրենց ամուսնալուծումն պատճառաւ, կոմսն ու կոմսուհին պայմանի մէջ ունեցած իրենց պաշտօններէն հրաժարած էին։ Մինչև փետր. 2ի օրը զոհը կը ընակէր Բիմինալի պալատին մէջ ուրկէ դուրս ելլելով պատոն Բաքէանոյի սպասած պանդոկը կ'երթայ։ Տեղակալը կը հետեւի անոր մինչև Բիմինալի պալատը ուր բաւական կը վիճի անոր հետ։ Վերջերս ապասաւորները կը տեսնուին վնասել զայն։ Դատարանին կողմէ տրուած ամուսնալուծման վճռին հետեւանքով, կոմսին և կոմսուհին կալուածները ծախուելով իշխանուհին 60 հազար ֆրանքի չափ գումար մը պիտի դանէր։ Բաղեկորը կ'ուզէր որ հոմանուհին իր պարտքերը վճարէ. իսկ կոմսուհին չէր ուզեր վճարել իր հոմանին պարտքերը, առարկելով որ ըստիպուած է խարիլ իր երկու պզտիկ աղջիկներուն ապագային վրայ։ Սէռռաս փաստաբանը կը վախնար որ օր մը դիմադրութիւն մը պիտի պատահի. ասոր համար տեղակալէն չէր դատուեր, տեղական ալ արդէն խոստացած էր զօրանոց վերադառնալ։ Վերջին պահուն պատոն Բաքէանո իր տուած վերջին ժամադրութիւնը յայտնեց Սէռռասի որ ուզեց անոր ընկերանալ, բայց տեղակալը ըսաւ անոր. «Առանձին ձգէ մեզի, վերջին անգամը պիտի ըլլայ ասիկա։» Ու կոմսուհին տեսնելու համար պանդոկ գացած առեն, հեռը առած էր դանակ մը որով կը սպանէ զայն։ Այս տարին մեծ յուզում պատճառած է իտալական արքունիքին մէջ ուր կոմսուհին դասատուած էր իր բարի և ազնուական զգացումներուն համար։ Հէլէնա Թագուհին՝ որ պատուական տիկին էր տարբ տարիք ի վեր, շատ վշտակրած էր։ Այս տարին ոչ նուազ ցաւ պատճառած է նաև Հռոմի և Բալեմոյի ազնուականական դասակարգին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԷՆ ՑԱՑՑԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարիզէն փետր. 21 Թուականով կը հեռագրուի, «Խորհրդարանին մէջ, նախագահ Պոնսոն նիստը բանալէ ետքը, խօսքը կուտայ նոր դահլիճին նախագահին։ Պ. Մոնի բեմ կը բարձրանայ և նոր դահլիճին ծրագիրը կը կարդայ։ Կառավարութիւնը եկամտի տուրքին իրականացման համար սկսուած աշխատութիւնները պիտի շարունակէ, բարեփոխելով հին դահլիճին ծրագիրը, որուն մէջ պարունակուած այս տուրքին գանձման կարգ մը քմահաճ կերպերը քննադատուած էին։ Ընտրական բարեփոխումի օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ, համամասական և ցուցակի դրութեամբ ներկայացուցչութեան վրայ հիմնուելով։ Պիտի ջանայ որ երկաթուղիներու պաշտօնաներու խնդրին մէջ հարկ եղած օգտակար միջոցները ձեռք առնուին և պիտի հրաւիրէ երկաթուղիի ընկերութիւնները որ կարելի եղածին չափ շատ պաշտօնեաներ վերառին ընդունին իրենց ծառայութեանը մէջ։ Դալով արտաքին քաղաքականութեան, Դահլիճը հաստատիս պիտի մնայ միշտ խաղաղաբեր քաղաքականութեան մը, հիմնուած՝ ինչպէս անցեալին մէջ, զինակցութիւններու և համաձայնութիւններու վրայ։ Միշտ պիտի ջանայ պահել և անցնել ծովային և ցամաքային ուժերը, որոնք Միջերկրական և նիւթական շահերուն լաւագոյն պահապանն են միշտ և կ'ապահովեն խաղաղութեան պահպանումը։ Այս յայտարարութիւնները բաւական ցրուութեամբ ընդունուած են և միայն արմատականներն ու ընկերվարականները ծափահարած են։ Երկու երեսփոխաններ հարցապնդումի կ'ուզեն Դահլիճին ծրագրին մասին զոր Պ. Մոնի կը պաշտպանէ, ըսելով որ կառավարութիւնը իր գործերէն միայն կարելի պիտի ըլլայ դառել։ Յեսոյ Դահլիճը վերատուութեան քուէ կը տանայ 114ի դէմ 309 ձայնով։

Ներքին Կեանք

ԵՒՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Մէնահէի մէջ ապստամբներու հեռաքը չէ մնացած և ամէնքն ալ Թէհմէի կողմը խոյս տուած են։ Ինչ որ ալ ըլլայ, զօրքերու կողմէ կը հետապնդուին, Թէև մինչև հիմա որոշ լուր մը չի կայ իրենց մասին։

** Եէմէնի արշաւախումբին հրամանատար Իզզէթ փաշա փեար. 20 Թուականով կը հեռագրէ թէ գինուորներուն առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է։ Անձնական քննութիւն մը կատարած է և տեսած է օր զինուորները անհամբեր մեկնումի կը սպասեն կռուելու համար։

** Գերմանիոյ մէջ գտնուած նոր փոխարարները, «Պոռի Ակմէր» անցած օր Գալիս հասաւ։ Այս շրջեցեալը 17 տարի առաջ շինուած է Գերմանիոյ մէջ։ 357 ոտք երկայնութիւն, 43 ոտք լայնութիւն և 28 ոտք խորութիւն ունի։

** Կը ծանուցուի թէ Իսմայիլ Նահատ հրաժարած է իր ռազմական շարժումէն, կրած պարտութիւններուն և պատերու մէկ մասին դասալքութեան պատճառաւ։

** Մամալի տեսչութիւնը հետեւեալը կը հաղորդէ. «Եէմէնի ազնուական ընտանիքներու պահանջատարանական ուսանողները որոնք Գահիրէի Էլ Ազհար Համալարանին մէջ կ'ուսանին, միացած և որոշած են 2000 օրինակ բազմագրուած տեղեկագիրներ ղրկել, որոնք կրօնական խրատներ կը պարունակեն, այն ապստամբներուն՝ որոնք ապստամբական դրօշակ պարզած են միւսիւլմանները Խալիֆային դէմ։» Անուանեալ արարերէն գրուած այդ տեղեկագիրն մէկ քանի քաղուածքներ։ «Եէմէնի գաւառին մէջ այսօր կը հաստատուի հիւանդութեան մը տիրելը։ Ասոր հետեւանքը իսլամութեան մարմնոյն մէջ որ կը վիրաւորէ միւս անդամներն ալ և վատահ եղիր որ այս գրգռիչ հիւանդութիւնը մեծ ժամանակութիւն կը պատճառէ իսլամութեան հաւատարիմներուն, «Բոլոր լուսամիտ իսլամները մոռէն կը գնեն իսլամութեան անդամներու միջեւ այս հակառակութիւնը և դիմադրութիւնը կրօնական պատուիրանքներուն և իսլամներու Իմամին ու Արքաներու և Պարսիկներու Խալիֆա Վեհ. Սուլթան Մէհմէտ Ե.ի դէմ։ Ըմբոստութեան եւ անհնազանդութեան բոլոր նշանները որդիներն են իսլամական ներքաշնակութիւնը խանգարել ուզող չահախնդիր գրգռումներու։ «Ասոր համար Շերիֆեն բան պատուէրներ կ'ուղղենք Եէմէնի ցեղերուն, և մեր կրօնակիցներուն, ղիրենք ուշիղ ճամբան հրաւիրելով։ Դիտէք որ Սուրբ Գուրանը մեզ կը պատուիրէ մեր կրօնքը պահպանել։ Պէտք է որ ամէնքդ ձեռք ձեռքի և միացած, շրջապատէք իսլամներու Խալիֆան, Վեհ. Սուլթան Մէհմէտ Ե.ը և փախչիլ պղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսացողներէ։ «Անկասկած է որ մեր Օսմանեան հզոր կայսրութիւնը կարող է պզտիկ ձիգով մը մարել Եէմէնի մէջ վառուող կրակը, բայց ձեզի հանդէպ հայրական նեղրողութեամբ կը վարուի։ Իր բոլոր հպատակներուն համար, մանաւանդ Արաբիոյ բնակիչներուն նկատմամբ, բարեացակամ զգացումներով վառուած է։ Եւ եթէ յամառիք մտիկ չընելու ձեր եղբայրներուն կրօնական խորհուրդները, դուք ձեզի վընաս կը բերէք։ «Սա եւս աղէկ գիտցէք որ վերջին դատաստանին պատասխանատու պիտի համարուիք թափուած արիւնին, կործանուած տուներուն և անպաշտպան մնացած օրերուն համար։ Մի՛ մեր բարի հարերն ու եղբայրները և յարգելի ցեղեր որ Եէմէն կը բնակիք, չէ՞ք յիշեր որ տարբական թերակղզիին մէջ դուք իսլամութիւնը ընդունողներուն առաջինները էք ու հիմա ուր օտարականներ մեզ ամէն կողմէ սեղմած են, կը թողուք իսլամ կրօնքի ճանապարհը։ «Հետեւաբար, կ'աղաչենք և կը խնդրենք Եէմէնի իւլէմաներէն հրապարակելու և տարածելու բոլոր երկրին մէջ այս կրօնական խրատները, ազէտները փրկութեան ճամբուն մէջ բերելու և ապստամբները հնազանդութեան հրաւիրելու համար։»

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մանասթիրի Մ. և Ց. Բօմիթէն, Սուլթանին Ռումելի և Մանասթիր կատարելիք ուղեւորութեան առթիւ, հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է կայսերական պալատ, Մանասթիրի ամբողջ ժողովուրդին կողմէ. «Մեր սիրելի ու մեծ Սուլթանին ուղեւորութիւնը դէպի Ռումելի իր զաւակները մոռցնելու և անոնց հետ խօսելու համար, անկեղծ զգացումներ արթնցուց օսմանեան ազգին մէջ և երջանկութեան յոյսեր ներշնչեց։ Օսմանցիները որոնք դարերէ ի վեր չեն տեսած իրենց կայսրը, ինքզինքնին կը շնորհաւորեն այս փայլուն ճամբորդութեան համար և իրենց շնորհակալութիւնն ու երախտագիտութիւնը կը յայտնեն։ Ձեր վեհափառութեան փափաքը ըլլալով բոլոր ազգերու եղբայրութիւնն ու քաղաքական միութիւնը սահեցնել և որովհետեւ այս հայրական ուղեւորութիւնը այդ փափաքը կը լրացնէ, մեր սիրելի Սուլթանին կը ներկայացնենք մեր երախտագիտութեան զգացումները։» Պալատն առաջին քարտուղար Խալիլ Զիա պէյ, հետեւեալ պատասխանը հեռագրած է. «Ձեզ կը հաղորդեմ Սուլթանին գոհունակութիւնը ձեր երախտագիտական զգացումներուն առթիւ զորս Մանասթիր գաւառին բնակիչներուն կողմէ կը յայտնէք Ռումելիի մէջ ըլլալիք կայսերական ուղեւորութեան համար։»

ՈՍՏԻԿԱՆՆԱՊԱՏՆԵՐԸ

Պատերազմ. նախարարութիւնը որոշած ըլլալով որ այլեւս հանրային ապահովութեան համար սպաներ չարամադրէ իբրեւ ոստիկանապետ, որոշուեցաւ վարժարան մը հաստատել ոստիկանապետներ պատրաստելու համար։ Այս մասին օրինագիծ մը պատրաստուեցաւ և Պետական Խորհուրդին ներկայացուեցաւ։ Այս դրպրոցին դասընթացքը ութը ամիս պիտի տեւէ։

ՏԷՍՊՈՏԻԱԹ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կը ծանուցուի թէ Օօքթ. Իպրահիմ Թէմօ պէյ Անկիւրայի նախկին Տնօրէնը և Տէմոքրաթ կուսակցութեան պետը, յանկարծակի կերպով մեկնած է Կ. Պոլսէն Ռումանիա երթալու համար, ուր մը տարիր է հաստատուիլ։ Նոյն կուսակցութեան անդամներէն Փէրթէվ Թէվֆիգ պէյ որ լսելով եր Հասան փաշայի պահականոցէն փախչիլ, Բարիզ հաստատուելով կը հրատարակէ Մուահիտ (Դաշնագրութիւն) անուն թերթերէն թերթը ուրիշ բազմաթիւ դժգոհներու հետ։ Կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Ցուսա Շիւքրի պէյ Աթէնք ապաստանած է, իսկ Զիա պէյ՝ Նգիպտոս։

ՆԷՃԻՊ ՄԻԼԼԱՄԸ

Վատահութեան դեղձումի երեք դատեր բացուած են Նէճիպ Մէլլամէի դէմ որ այժմ Բարիզի Շան ղ'Էլիզէ Թաղին մէջ ապարանք մը ունի իւր կը բնակի։ Դատախազներէն առաջինը ամերիկացի հարուստ կին մըն, Տիկին Թէվիս որ բարեկամական կապեր ունէր Թուրքիոյ գահընկեց Սուլթանին այս նախկին տիրակալին հետ։ Տիկին Թէվիս իր ամուսնէն բաժնուած առնելը իր անձնական հարստութիւնը յանձներ է Նէճիպ Մէլլամէի, որպէսզի ամուսնին չպանանէ զանոնք։ Այս հարստութիւնը կազմուած էր 500,000 ֆրանքի արժեքուներէ որոնք այսօրուան հրապարակի գնով 8-900 հազար ֆրանք կ'արժեն, առանց 400 հազար ֆրանքի ալ գոհարեղէններէ։ Տիկին Թէվիսի ըստ ձին նայելով, Նէճիպ Մէլլամէ իւրացուցած է այդ ամէնը։ Նէճիպ փաշա կը յայտարարէ թէ այդ բոլորը Տիկին Թէվիս իր քով ունէր Թղած չէ, այլ ծախած է։ Գալով գոհարեղէններուն, ամերիկուհին նիւթապէս նեղուած ըլլալուն պատճառաւ զանոնք իրեն յանձնած է որ նուրպա առնելով դրամ դնէ։ Բանապահութեան նախկին հերոսներէն մէկուն դէմ դատ բացողներուն երկրորդն է գոհարավաճառ Խանէթլի որ յայտարարած է Սէնի դատարանին առջեւ թէ գոհարեղէններ ծախած է Նէճիպ Մէլլամէի և անոնց արժէքը չէ տացած դեռ։ Նէճիպ Մէլլամէ յայտարարած է թէ գոհարավաճառը գիտնալով հանդերձ որ չատ նեղուած է ինքը, առաջարկած է իրեն գնել զանոնք, հետեւարար ինքն չէ որ ուզած է գնել։ Դատախազներէն երրորդն ալ յանձնակատար մըն է, Պ.Տուազի որ Նէճիպի փոխ տուած 27 հազար ֆրանքը կը պահանջէ. Նէճիպ պատասխաներ է թէ Պ. Տուազ 6 հազար ֆրանք միայն կը պահանջէ իրմէ։ Հարցաքննիչ դատաւորը Պ. Շէնպազա տարբեր յայտարարութիւնները լսած է թէև, բայց դեռ ոչ մէկ բան ապացուցուած է։

ՓՈՒՍԱԴՐԱՆԱՒԻ ԴՆՈՒՄԸ

Այն չորս փոխադրանաւերէն զատ զորս պատերազմական նախարարութիւնը գնած է, հինգերորդ մըն ալ ծախու առնուած է, այս անգամ Անգլիայէն։ Այս նոր փոխադրանաւը 5000 թոնոյի տարողութիւն ունի։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆՑԸ

Այն տեղեկութեան վրայ թէ կեդրոնական Բանին մէջ զեղծումներ տեղի ունեցած են՝ քննիչ Ցանձնախումբ մը կազմուած էր։ Ցանձնախումբին կատարած քննութենէն կը յայտնուի որ արդարեւ զանազան զեղծումներ գործուած են։ Բանին տնօրէնն ու մասակարարը պաշտօնակալ եղած են։ Քննութիւնը կը շարունակուի։

ՏԷՆՆԷՐԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Ֆէնէրի Ցունաց Պատրիարքարանի երկու խորհուրդները երէկ խառն ժողով գումարեցին Մաժրօկոմաթիի նոր նշանաւորութեամբ զբաղելու համար։ Ցայտնի է որ նուէրը 20000 սակի կը հասնի և պիտի գործածուի Եէսի-Գուլէի Ցունաց հիւանդանոցին մէջ տեղադրանական ճիւղ մը հաստատելու։

ԴՈՒՌԱ ՄԸ ՈՐ ԿԸ ԹԱՂՈՒԻ

Իզմիրէն Փետր. 21 Թուականով կը ծանուցանեն թէ կիրակի գիշեր Դարամանալի Նիւսրէթիէ գիւղը յանկարծ հողը վար իջած է և 30 տուներ վնասուած են։ Բարեբախտաբար անձի վնաս չկայ։ Մի ջոցներ ձեռք առնուած են բնակիչներուն օգնութեան հասնելու համար և Դիմագամը արկածին վայրը փութացած է քննութիւն մը կատարելու համար։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Շքեղարի վարին Ներքին գործերու Նախարարութեան կը հեռագրէ թէ երկու զինուոր կռիւ մը ունեցած են շուկան Իպրահիմ Սօքօ անուն վաղեմի դատապարտեալի մը հետ որ իր բէվոլվէրը քաշելով կրակ ըրած ու սպաննած է զինուորին մին, և միւսը վիրաւորած։ Այս ոճիրէն ետքը, մարդասպանը փախած է։ Միջոցներ ձեռք առած են զինք ձերբակալելու համար։

ԱԼԻՊԱՆԵՒՈՑ ՄԻՋ

Սելանիկէն հասած վերջին Թուրք թերթերը տեղեկութիւններ կը պարունակեն որոնք ցոյց կուտան թէ Շքեղարայի մէջ տիրող կացութիւնը կատարելապէս հանդարտած չէ։ Զեմանն թերթը կը ծանուցանէ թէ բազմաթիւ չարագործութիւններ և սպանութիւններ վերջերս տեղի ունեցած են վերոյիշեալ նահանգին մէջ։ Ամսուս 20ին, Փուքի մէջ չորս ոստիկան սպաննուած են, Մալիսօրներու կողմէ։ Մէկ քանի օր առաջ Ալպանիացիներ յարձակած են կառավարութեան խանախին և ոստիկանատան վրայ, Ուրուչայի մէջ։ Շարձակողները եկ մղուած են զօրքերու կողմէ։ Իլքբարէի ժողովուրդը յարձակած է նոյնպէս կառավարչատան վրայ։ Դէպքին վրայ զրկուած զօրքեր յաջողած են ցրուել ցուցարարները։

ԹՈՒՐՔԵՐԸԸ ԹՈՊԼԷԹԻՒ ՄԷՋ

Թանի վերջին թիւին մէջ կը կարդանք. «Մինչդեռ մենք հոս կը վիճինք թէ օր մը լէ օր մը Թիպէօթի պիտի եր թանք, Թուրքերը պարզապէս հոն հաստատուած են արդէն։ Վատահելի աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով՝ ջոկատ մը զինուորով և երկու թնդանօթով գրաւեր են Պառատին։ Թուրքիոյ բռնած այս ընթացքը չատ տարօրինակ է. կարծես ալիսարի մէջ ալ ուրիշ հոգ չունին և յսժաք կամքով նոր հոգեր կրատեղծեն։ Անգլիոյ հետ մեր ըրած կարգադրութեամբ Թիպէթին որոշապէս մեր ազդեցութեանը տակ կը մնայ. այս կարգադրութիւնը հաղորդուցաւ իրենց. գիտեն ուրեմն թէ ինչ են մեր պահանջումները այս երկրին մէջ։ Ասկէ զատ Թիպէթին երբեք միացած չէ Ծիղզանի լրենց երկրին, որմէ առաջ օրուան հեռաւորութիւն մը ունի. առաջին անգամն է որ անոր տիրանալու համար կը գործեն. գէթ այս երկիրը փառաբեր ազգ մը փոքրութեան ենթարկելու չափ արժէք մը ունենար, ինչ է. բայց չունի. Նաթիկալ մինչեւ Պառատի դացած է։ Ասիկա հինգ վեց պզտիկ ոստիկաններ ունեցող տարածութիւն մըն է ուր կարելի է ջոր գտնել, քիչ խորութեամբ հողը փորելով. այս կէսը ուրեմն անտեսական կարեւորութենէ զուրկ է. բայց անապատին ոստիկանական գործին տեսակէտով մեծ կարեւորութիւն ունի. այն տերութիւնը որ զայն իր ձեռքին մէջ ունենայ, պիտի կրնայ զսպել Թէպպուները, որոնք թուով 30—40 հազար ժողովուրդ շրջականերուն մէջ կը թափառին։ Արդ, Թուրքերը անապատին այս մասին ոստիկանութեանը գործին մէջ չան ունին։ Երբեք։ Թէպպուները ուարառուներ են որոնք իրենց յափշտակութիւններովը կ'ապրին։ Ասոնք եթէ ուարառութեան ելլեն, չեն երթար դէպի Ֆէզան որ ինքն ալ անապատային երկիր մըն է։ Հետեւաբար անանկ տեղ մը կ'երթան ուր աւարի տալիք բան մը կայ, այսինքն մեր Սուանի արդասաբեր երկիրներուն մէջ, Պառատի Թուրքերուն համար բան մը չարժէր, մինչդեռ մեզի համար արժէք ունի։ Եթէ հանդարտ մեր ըրած միջազգային կարգադրութիւններուն, կանխած են զմեզ, ասիկա ուրիշ պատճառի համար չէ, եթէ ոչ հետեւելու համար այն յարձակողական ոգիին՝ որ կ'երեւայ թէ Թարալոլոսի Ժէօն-Թիւրք վարչութիւնը կ'ուզեւորէ։ Կը հարցնենք հիմա մեր կառավարութեան թէ՝ դեռ բաղդած չէ՞ Թուրք կառավարութեան. այնպիսի վարմունքի մը համար որուն անբարեկամական նկարագիրը այնքան բացայայտօրէն մէջտեղն է։»

ԱԶԳԻՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Այլի հիւանդութիւնը, մէկն է այն հիւանդութիւններէն որոնք պէտք ունին մասնագէտ և փորձառու ակնաբոյժներու դարմանումին։ Մեր ընթերցողներուն կը բնանք վստահաբար յանձնարարել ծանօթ ակնաբոյժ Տօքթ. Շաքիր Ահմէտ պէյը, որ իր փորձառութեան կը միացնէ նաև բացառիկ կարողութիւն մը այլի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները առանց ցաւի դարմանելու մէջ։ Ցիլեալ ակնաբոյժը 15 տարիէ ի վեր չրջանաւարտ եղած է բժշկական համալսարանէն և բացուած մրցման մասնակցելով պէտք եղած է հանալսարանի ակնաբուժական ինստիտուտին։ Ինը տարի Շիշլիի մանկանց հիւանդանոցին մէջ վարած է ակնաբոյժի պաշտօնը մեծ յաջողութեամբ։ Մինչեւ այսօր իր դարմանած այլի հիւանդներուն թիւը 80,000է աւելի է։ Տօքթ. Շաքիր պէյ ինքն եղած է որ կարճատեսութեան համար սկսած է ի գործ դնել բոլորովին նոր եղանակ մը որ մեծ ընդունելութիւն գտած ու գնահատուած է գիտական աշխարհէն։ Իրեն դիմող հիւանդները, այլի ինչ ցաւ որ ունենան, կը դարմանուին առանց ոչ է ցաւի։ Մասնագէտ է նաև դիտական ակնոցներ յանձնարարելու մէջ։ Արդարեւ Տօքթ. Շաքիր Ահմէտ, իբրեւ ակնաբոյժ, պատիւ կը բերէ իր երկրին ընդհանրապէս և Օսմ. Հայաստանին մասնաւորապէս։ Ուրեմն կարժէ որ այլի հիւանդութիւն ունեցողները օգտուին իր փորձառութենէն։

ՆՈՐ ՍԻՆՏԻՐԵԱ ՄԸ

Կը լսենք թէ Պոլսոյ հայ գրավաճառները անցեալ Ուրբաթ օրը հաւաքում մը ունեցած են՝ կազմակերպուելու և գրավաճառական օգնութիւն մը կազմելու նպատակով։ Թեր ու դէմ կարծիքներու փոխանակութենէ ետքը, մեծամասնութիւնը համամիտ գտնուած է վաճառման կեդրոնացումի մը գաղափարին՝ որով բոլոր գրավաճառները իրենց տեսակ խանութները միացնելով՝ հաւաքական մեծ մթերանոց մը պիտի ունենան և դասագրքի խնդրանքներուն համար հոն պիտի դիմուի և միօրինակ սակով մը պիտի վաճառուին գրքերը։ Այսպէսով առաջը կ'առնուի, մէկ կողմէ կործանարար մրցումին զոր ի գործ դնեն գրավաճառները իրարու դէմ, միւս կողմէ ալ առաւելագոյն յաճախորդներու չարաշահութիւնն, որով աս ու ան յաճախորդները գրավաճառներուն հաշիւը «կը կախեն» ըստ չափ կարիք բացատրութեան։ Զեղչի միօրինակ սակ մը պիտի հաստատուի, և այդ կողմէ ալ յաճախորդները աւելորդ ճանձրոյթներէ պիտի ազատին։ Միայն երկու հոգի հակառակ կարծիք յայտնած է այս կեդրոնացման գաղափարին։ Ասով մէկտեղ, այդ մասին ծրագիր մը պատրաստելու համար Ցանձնախումբ մը կազմուած է որ ծրագիր մը պատրաստելով՝ Ընդհ. Ժողովի պիտի հրաւիրէ բոլոր գրաւաճառները և անոնց քննութեան պիտի ենթարկէ վերջնական համաձայնութեան մը գալու համար։

ՀԱՐՏԱՐ ՎԻՐԱԲՈՑՈՒ ՄԸ

Ամէն Օսմանցի հաճոյքով է որ կը նկատէ Օսմ. երկրին մէջ առաջ եկած ինքնածին տաղանդները որոնք աշխատութիւն կը տանին։ Եւրոպական կառաբերութեան կը հասնին և շրջապէս կը ծառայեն կը ծառայեն երկրին՝ Օսմանցիութեան անունը բարձրացնելով։ Այս կայ գէն է ատանցի Նազըմ Համտի պէյ որ Բժշկական Համալսարանի յաջողակ ընթացաւարտներէն ըլլալով՝ մրցման մէջ առաջին հանդիսացած է և արտաքին հիւանդութեանց բժիշկ կարգուած է։ Վեց տարի Տօքթ. Ճէմիլ փաշայի արտաքին հիւանդութեանց ճիւղին օգնական եղած է, ապա Բերլի Այրերու հիւանդանոցին բժշկապետ կարգուած է։ Իրեն կը պարտինք օգտակար երկ մը, ինչպէս է Ընտանեկան դարմանիներ եւ սեպողական միջոցներ անուն գիրքը որ քննութեամբ ընդունուած է Բելիսներու վարժարանին մէջ, ոստիկանութիւնու ուսան համար։ Ցիշեալ բժիշկը վերջերս Վիենայի ազատական ուսումնասիրութիւններ կատարելով Գալիս վերադարձած է և այժմ Տօքթ. Վիսլիի հրատարակած «Հաւաքածոյին», «Տղոց Հիւանդութիւններ» անուանի ծանօթ ամսագրերին Թուրքերէն բաժնին իբրեւ խմբագրապետ կ'աշխատակցի։

Օրուան Դէպքեր

ԿՈՒԻ. — Հիւսանի անուն Գարսիկ մը, Նէյնի Շէյխը, ոճրագործի մը մէջ, վիճաբանութեան մը միջոցին վիրաւորած է Մէվլուտ անուն մէկը։

** Գիթ-Փազար պաղպաճառ Մէնտէս ազա զմեկով վիրաւորած է իր այակերաը Գասթէմունիցի Էօմէր։ Մէնտէս ձերբակալուած է։

ԱՇԼՕՐԻ ԿՈՒԻ. — Երկուշաբթի օր, Գալիս, Գարակէմիրլիի մէջ առաջ մը, կայ. երկաթ երաժշտախմբին պատկանող Ապաիւրանման անուն տեղական մը սիրարկնդ մը նուագելու զրաված էր Օսման անուն բեռնակիր մը կնոջ։ Ցետոյ երկրը յանկարծ վրայ հասնելով, նեռուցաւ երաժշտին վրայ իր սրինգը կոտրելու համար և դաշտնով զարկաւ։ Միւսը սակայն իր սուրը քաշեց և իր սուրը զարկաւ և երկուքը միասին կիսամեռ ինկան տատամանին վրայ։ Կ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 53ՐԴ ԵՒՍ

ԻՆՉՊԷ�simՍ ՓԱԿՈՒԵՑԱԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

ՇՈՒՆԱՒԱՅԻՆ ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

500,000 ՈՍԿԻԻ ՎԱՐԿԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Օամ. Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ. ժամը 11ին Նախագահութեամբ Ահմէտ Բիզա պէյի։ Նիստին ներկայ էին Գ. Նախագահ. Գ. Նախագահ. Գ. Ներսէս Սարգիս էֆ. Գ. Գ. Գ

ԱԻՍՏՐԵՒՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ
ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՃԵՌՄԱՐԱՖԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՕՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱԽՕՒՑԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԱՇԵՆԱՖՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ՆԱԽԿԻՆ ԲԱԼԷ ՔՐԻՍՔԱԼ)

ՄՆԱՑՈՒՆ ՑՈՒՑԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ, ՕԹՈՑՆԵՐ, ՍԹՕՌՆԵՐ, ՊՐԻԶՊԻԶՆԵՐ
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԿԵՐՊԱՍԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՄՊՕԼԱԺԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
Զափու վրայ յանձնարարութիւններ
բնակարաններու համար

ԱԼԼԷԱՆՑԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՃԷՆՈՎԱ
Ընկերութեան դրամագլուխը՝ 15,000,000 ֆրանք
Պահեստի դրամագլուխը՝ 35,000,000 ֆրանք
ԸՆԴՀ. ՑՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՃԷՆՈՎԱ, ՌԱԼԷ ՑՐ ՄԷՐԻՍՑԱՆԱ

Ընկերութեան Հիմնադիրները
Քրէտիթօ Իթալիանօ՝ Ճենովա, Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտել եւ Ընկ.՝ Պերլին, Նացիոնալ Պանք Ֆիւր Տէոյչլանտ՝ Պերլին
Տրէսդներ Պանք՝ Պերլին, Մէրք Ֆինք եւ Ընկ.՝ Միւնիխ
Քրէտի Անշթալտ՝ Վիէննա, «Միւնիխ» Վերապահովագրական Ընկ. Միւնիխ
Եվան Մէրէնկի, Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճենովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական
ՏՕՔԹ. ՈՒ. ՄԼՔԻՆԶԻ

Ընդհ. Տնօրէն
ԼԻՎԻՆ ՄԼՔԻՆԶԻ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍԹԱՎՐՈՍ ԲՕՅԱՋԻԱՆ
Ապիտ խան, Դալաթիա

կեանքի ապահովագրութիւն, խնայ, օժիտի համար.—Զանազան ապահովագիր. —Նոր և նպաստաւոր ապահովագիր.— Ինքնաշխատաւոր ապահովագիրներ.— Ինքնաանկախ պայմաններ.—Բացարձակ ապահովութիւն.— Սեղմոյ պայմաններու բացակայութիւն.— Վնասներու և ապահովագիրներու արագ կարգադրութիւն։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ
Ընկերութեան դրամատուներն են՝
ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԴԱՆ եւ ԲՐԻՏԻ ԼԻՕՆԷՆ

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ„
ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
Հ Ի Մ Ն Ո Ւ Մ Ը 1829 թ.

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և ապրողութեան անանուն ընկերութիւնը
ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ԲԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար՝
22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ
Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան
ԿԱԼԱԹԱ
ԹՕՓՃԱՆԻՒ ՔԱՐԱՓ
Թ. ԹԷՊՈՒԼ
72—37

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԷՆ
ԱԴԱՆԱՅԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷ
Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոն.
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիսալկ	1531	Մարսէլլ	3709	Սաբֆ	1119
Ալքէմ	3607	Տամինս	938	Հինտու	3720	Միքսաս	3557	Տիբիս	1735
Անճէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աքիտաք	2277	Տրաք	1713	Հուլպէց	595	Մոնդէպէլլ	Սցէբա	1203
Պասանս	1822	Տիսամս	504	Իակս	2354	Մուցիլլ	3419	Թասոս	1323
Գորտանին	1264	Էպքս	3464	Իտահս	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսն	1546
Գէրթիլ	4481	Էլսաքսաս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3327
Դէլրս	1371	Էցաք	1841	Քլէս	1053	Խնթացիս	4036	Թոլէս	1470
Դալիքս	1837	Ֆիրս	954	Քոլբին	2307	Օրլանս	1535	Ուրպին	242
Դարէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմիս	1700	Բալէրմ	1637	Վասքս	1914
Դարս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքսիս	2729	Ֆրանսիսքս	4582	Լէբանթ	2272	Ռիալճս	3329	Վաքթուն	2391
Սուէթ	1831	Կալիէս	3060	Լիվորնս	1643	Ռինալս	1553	Եէս	1350
Գալորտաս	4235	Կիկանս	1143	Լորենց	3191	Ռալլ	1613	Զէց	1200
Դանիս	2905	Կոզս	1011	Մալմ	724	Ռօճէս	1789	Թորս	
Դարս	895	Կըռանս	1695	Մարէնկս	1273	Բազտիս	138	Մայոն	

Տիսս չոգենաւը, նաւապետ Ռէմբրն, հոս ժամանած է։
Ալեքսս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսն, հոս ժամանած է։
Թորս չոգենաւը, նաւապետ Սթիք, մարտ 10ին հոս կը ժամանէ։
Սաֆս չոգենաւը, նաւապետ Հորնքէլ, մարտ 20ին հոս կը ժամանէ։
Քոլինսս չոգենաւը, նաւապետ Պրանթրն, մարտ 21ին հոս կը ժամանէ։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՍՍՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Մէլէք խան Դալաթիա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

ՍԻՆԿԵՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐԸ
ԽԻՍՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ՇՐԵՈՒԱԾՔՈՎ ԵՒ ԱՄԲԷՆԱԳԵՏԻՐ ՆԻՒԹԵՂԵՐՈՎ

ՍԻՆԿԵՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐԸ ԵՆ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԸՆԵՆԱՑԻՔԻ ԵՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՁԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

ՍԻՆԿԵՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր:

Բերա, Թ. 342, Մեծ-փողոց Կոյտաթա, Սինկէր խան և Գալաքէյ Թ. 120։ Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ, Սուլթան Լամամ և Ֆաթիհ Շաֆրէզ-փաշա Թ. 64։ Սկիւտար, Զարշի-Պոյի Թ. 15։ Գատրքէյ, Սուլվաթ-Հանէ փողոց Մաքէլքէյ, Երկաթուղիի հրապարակ։ Պալաթ, Քէսէրլի-Պաշի փողոց Թ. 113։ Պէշիկթաշ, Շերքէթի Նաւամատոյցին դիմաց Բանկաթի, Թրամվայ Յատտեսի Թ. 57։

Տնօրէնատիրոջ Սիրուելի համար։ Կ. Պոլիս Բերա Հնձ՝փողոց 343

ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
ԻՍԿԱԿԱՆՆ Է
ՄԷՆԻԷՐԻ-ՇՈԳՈԼԱՆ
ՈՒՐԻՇ ԱՆՈՒՆՈՎ ԿԵՂԾ Է ՄԻ ԱՌՆԷՔ
Օրական սպառումն է 60,000 ֆիլօ

ԻԻՆԻՕՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828–1828
1828 L'UNION DE PARIS
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱՐԻԶ 9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԿԱՄՈՒՏՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հաւաքական գումար	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հնգայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրողց։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւնները՝ ամենահամեստ պահանջմամբ կրպակ ունի Գերազանց քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ուժգին դիներով, օրինակի համար՝
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ԷՒՆ. ԷՒՆ.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԴԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՍԷՐԼԵԱՆ
Գլխ. ՄԻՀՐՈՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍՍԵՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քոթքրքէ Օղլու Բաղչէ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեւամերիկեան
(Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնումներ ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին Հայ համբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պաուակ ունին։ Անուանդրը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ ունթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան,

Գալաթիա, Շեքրալ իսկելէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշէն գործակալութեան նախկին չէնքին դիմաց և Արարատեան խանին վերեւ Թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻԶԻ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25
ԱԶՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱՄՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ
Վ Ր Ա Ց
ԲԱԶՄԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍԻԱ ՏԸ ՁԱՌԱ
ՍԷՆ-ՌԻԷՐ ԽԱՆ, ԴԱԼԱԹԻԱ, Կ.ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլաւիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

Վերոյիշեալ ապրանքները Պօն-Մարշէի մէջ կը ծախուին։

ՏԵՂԵԱԿՈՒԹԻՒՆ
Բերա, Շիտակ Ճամբայ, Թազսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդրման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻՔԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրական-նութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմօսֆօրքի, պրոճօսֆօրքի, կօզոթակսֆօրքի ու ամենէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ իւալութիւնը, գբլխու պռոյոր ու հինցած ցաւերը, ականջ խշալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խոչանի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելագործը չունէ նորագոյն գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և ազգ կոկորդի նշիկները (պատմիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքով։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահէնէ դարու, Համիտիէ տիպիի դէմ, Արիկ Իւթիւճեան դէղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ Ճամբայ, Թազսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդրմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 34—55

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԵՏԼ ԼԱՅՆ
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԷՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ. ՊԻՐԷՆՈՒ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Մեղանի գինին ձրի

Օսմանիէ չոգենաւը, նաւապետ Դաթէլէչի, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի մարտ 5ին, մարտ 7ին Դշ. օր, կէս օրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միթիլլի, Իզմիր և Պիրէօն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Սաֆիէ չոգենաւ, նաւապետ Ֆինտէյ, 1911 1/14 մարտ երեքշաբթի օր Սուրիոյ եղերքէն հասնելով, 4/17 մարտ շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպոլու, Տարսանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարսուսլուղ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Դալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնթէլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼԻ
Սիկառի Թուղթը
ԾԻԱԼՈՅԻ ՄԱԳԱԶԱՆ ԿԻՍ
ԹԻՒ 14

Խարխանիշ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Առանց դէմ դառ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կիս թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Մխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարխանիշին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ ապուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին տեսակին։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՏՄԱՌՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօթ Լօքալ արկ.	108 դր.
» » » վերամ.	60 »
Գաւառներու համար արկ.	108 »
» » վերամտեալ	60 »
Արտասահմանի համ. տարեկան	35 ֆր.
» » վերամտեալ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 դրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը տպարկուին. դրամ դրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը Մանատոսն է։

Ստացողներ՝ ԴԱՐԵԳԻՆ ՊՕՍԵՔՃԵԱՆ

Cie Russe

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
ՑՈՒՆՈՒԱՐ

Կիր. 16/8 Իզմիր, Պիրէօն, Աղեքսանդրիա. առաւաւտեան ժամը 11ին։
Բշ. 27/9 Սէվաստոպոլ. ժամը 10ին։
Գշ. 28/10 Տարսանէլ, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Խարթէնաբուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։ ժամը երեկոյեան 4ին։
Եշ. 30/12 Օտեսա. առաւ. ժամը 10ին։
Նշ 30/12 Ինկերմանի, Սինոպ, Սամսուն, Օրտու, Կերասոն, Տրապիզոն, Բիզէ և Պաթում. ժամը 10ին։
Շբ. 1/14 Օտեսա. իրիկնեան ժամը 4ին։
Կիր. 2/15 Իզմիր, Պիրէօն և Աղեքսանդրիա. առաւաւտեան ժամ 11ին։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԻԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն Թ Ա Գ Ի Ք ՍՏ Ը Ն Կ.
ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի, փետր. 25ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։
Իմերթի, փետր. 28ին, Մարսիլիայէն
Սիրիսախ, մարտ 7ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Փետր. 24ին, Շբ. իրիկուան ժամը 4ին, Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Գալ, դէպի Մարսիլիա։
Մարտ 1ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, Իմերթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, և Նովորոսիյսք։
Մարտ 8ին, Դշ. իրիկուան ժամը 11ին, Սիրիսախ չոգենաւը, նաւապետ Վէրկէյ, դէպի Մարսիլիա։

Թ. ԹԷՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԴԱՆ

ԱԶԴ.— Քոնսթանթէի Խարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 փետր. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին լրացող թիւ 36 կարգերն վճարումը, ինչպէս նաեւ յունուար 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամորթի եկած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Դալաթիոյ կեդրոնատեղին կողմէ։ Ի փոխարէն կարգներու և արժէթուղթերու, որոնց պէտք ընկերանան թուական պօրտրոններ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի։ Այդ ընկալագիրը իր չրջաբերութեան հանուելու թուականէն առաջ օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Դալաթիոյ կեդրոնին։ 12—10

Կ. Պոլիս, 4 փետր. 1911

Գ. Ս. ԱԶԴ.— Թէպէքիի Բրիտիրէ հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 փետր. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին լրացող թիւ 36 կարգերն վճարումը, ինչպէս նաեւ յունուար 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամորթի եկած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Դալաթիոյ կեդրոնատեղին կողմէ։ Ի փոխարէն կարգներու և արժէթուղթերու, որոնց պէտք ընկերանան թուական պօրտրոններ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի։ Այդ ընկալագիրը իր չրջաբերութեան հանուելու թուականէն առաջ օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Դալաթիոյ կեդրոնին։

Կ. Պոլիս, 4 փետր. 1911